

Teisipäev, 4. juuli 2017

P8\_TA(2017)0289

## Eraturvafirmad

### **Euroopa Parlamendi 4. juuli 2017. aasta resolutsioon eraturvafirmade kohta (2016/2238(INI))**

(2018/C 334/08)

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse Montreux' dokumenti riikide asjaomaste rahvusvaheliste õiguslike kohustuste ja heade tavade kohta seoses eraõiguslike sõjaliste ja turvafirmade tegevusega relvakonfliktide käigus,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu resolutsioone 15/26, 22/33, 28/7 ja 30/6,
- võttes arvesse 2005. aasta juulis loodud ÜRO töörühma, mis tegeleb küsimusega palgasõdurite kasutamisest inimõiguste rikkumiseks ja rahvaste enesemääramisõiguse teostamise takistamiseks,
- võttes arvesse aruandeid tähtajata valitsustevaheliselt töörühmalt, kes peab kaaluma võimalust töötada välja rahvusvaheline reguleeriv raamistik eraõiguslike sõjaliste ja turvafirmade tegevuse reguleerimiseks, jälgimiseks ja järelevalveks,
- võttes arvesse ÜRO suuniseid eraturvafirmade relvastatud julgeolekuteenuste kasutamise kohta, mida hiljuti laiendati relvastamata julgeolekuteenustele,
- võttes arvesse ÜRO õiguskaitseametnike tegevusjuhendit,
- võttes arvesse võimalust koostada eraõiguslike sõjaliste ja turvafirmade konventsioon, mida Inimõiguste Nõukogu saaks kaaluda ja vastavaid meetmeid võtta,
- võttes arvesse eraturvateenuste osutajate rahvusvahelist tegevusjuhendit, mille on koostanud rahvusvaheline tegevusjuhendiühendus (International Code of Conduct Association), mis on valdkonna isereguleerimise mehhanism ja mille nõuete täitmine on vabatahtlik,
- võttes arvesse stabiilsuse tagamise operatsioonide rahvusvahelise ühenduse (International Stability Operations Association) tegevusjuhendit, mis on valdkonnale kuuluv isereguleerimise mehhanism,
- võttes arvesse Euroopa turvateenuste konföderatsiooni (Confederation of European Security Services) ja Euroopa teenindustöötajate liidu (UNI Europa) eraturvateenuste sektori eetika- ja tegevusjuhendit,
- võttes arvesse eraturvaoperatsioonide haldussüsteemi ISO 18788, milles kehtestatakse eraturvafirmade haldamise parameetrid;
- võttes arvesse nõukogu 13. juuni 2002. aasta soovitusel eraturvateenuste sektori eest vastutavate liikmesriikide pädevate riigiasutuste vahelise koostöö kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta <sup>(1)</sup>,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihanketingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ <sup>(2)</sup>,

<sup>(1)</sup> ELT L 94, 28.3.2014, lk 65.

<sup>(2)</sup> ELT L 216, 20.8.2009, lk 76.

Teisipäev, 4. juuli 2017

- võttes arvesse ELi kontseptsiooni ELi juhitud sõjaliste operatsioonide logistilise toe kohta ning ELi kontseptsiooni ELi juhitud sõjalistele operatsioonidele töövõtjate poolt antava abi kohta,
  - võttes arvesse projekti Priv-War soovitusi ELi regulatiivseteks meetmeteks eraõiguslike sõjaliste ja turvafirmade ja nende teenuste valdkonnas,
  - võttes arvesse oma 8. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni avaliku ja erasektori korrupsiooni mõju kohta inimõigustele kolmandates riikides <sup>(1)</sup> ja oma 6. veebruari 2013. aasta resolutsiooni ettevõtja sotsiaalse vastutuse, ühiskonna huvide edendamise ning suuna kohta säästvale ja kaasavale taastumisele <sup>(2)</sup>,
  - võttes arvesse mitmeid erinevaid riske, probleeme ja ohte Euroopa Liidus ja sellest väljaspool,
  - võttes arvesse Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) 2012. aasta mai vahesuuniseid relvastatud kaitsemeeskondade kohta laevade pardal,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A8-0191/2017),
- A. arvestades, et kaitse ja julgeolek on avalikud hüved, mida haldavad avalikud asutused vastavalt tõhususe, tulemuslikkuse, vastutuse ja õigusriigi põhimõtte kriteeriumitele ning mis lisaks piisavate rahaliste vahendite olemasolule sõltuvad ka teadmistest; arvestades, et teatavates valdkondades võib avaliku sektori asutustel puududa vajalik suutlikkus ja võimekus;
- B. arvestades, et kaitset ja julgeolekut peaksid pakkuma eelkõige ametivõimud;
- C. arvestades, et Eurobaromeetri küsitlustest nähtub, et ELi kodanikud ootavad ELilt suuremat aktiivsust kaitse ja julgeoleku valdkonnas;
- D. arvestades, et 2013. aastal töötas ligikaudu 40 000 Euroopa eraturvafirmas enam kui 1,5 miljonit eraõiguslikku turvateenuste pakkujat; arvestades, et need arvud kasvavad pidevalt; arvestades, et nende firmade käive oli kõnealusel aastal ligikaudu 35 miljardit eurot; arvestades, et 2016. aastal hinnati kogu maailma eraturvateenuste valdkonna mahtu 200 miljardile USA dollarile ning seal tegutses umbes 100 000 eraturvafirmat ja 3,5 miljonit töötajat;
- E. arvestades, et viimaste kümnendite jooksul on valitsused ning sõjaväelised ja tsiviilametkonnad üha enam kasutanud eraturvafirmade (käesoleva resolutsiooni kohaldamisel hõlmab see mõiste ka sõjalisi erafirmasid) teenuseid nii riigisiseste teenuste osutamisel kui ka välisoperatsioonide toetamise eesmärgil;
- F. arvestades, et eraturvafirmade osutatavate teenuste valik on äärmiselt lai, ulatudes logistikateenustest kuni tegeliku lahingutoetuseni, sõjatehnika pakkimiseni ja osalemiseni konfliktijärgses ülesehitustöös; arvestades, et eraturvafirmad pakuvad elutähtsaid teenuseid ka liikmesriikides, näiteks haldavad vanglaid ja pakuvad taristutele valvepatrulle; arvestades, et eraturvafirmasid on kasutatud nii ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika sõjalistel kui ka tsiviilmissioonidel ELi delegatsioonide kaitsmisel, välilaagrite ehitamisel, koolitamisel, õhutranspordis ja humanitaarabitegevuste toetamisel;
- G. arvestades, et liikmesriikide eraturvafirmade kasutamise tavades, nende palkamise menetlustes ja reguleerimissüsteemide kvaliteedis esineb ELis suuri erinevusi, kusjuures paljud riigid kasutavad neid oma väekontingentide toetamiseks mitmepoolsetes operatsioonides;

<sup>(1)</sup> ELT C 181, 19.5.2016, lk 2.<sup>(2)</sup> ELT C 24, 22.1.2016, lk 33.

Teisipäev, 4. juuli 2017

- H. arvestades, et varem relvajõudude tegevuse lahutamatuks osaks olnud sõjaväeliste tegevuste allhange toimub muu hulgas selleks, et pakkuda teenuseid kulutõhusamal viisil, samuti selleks, et kompenseerida kahanevate relvajõudude suutlikkuse vähenemist olukorras, kus välisriikides toimuvate mitmepoolsete missioonide arv kasvab, kuid eelarveid kärbitakse, kuna otsusetegijad ei taha nende jaoks piisavaid vahendeid eraldada; arvestades, et selline tegevus peaks olema erandlik; arvestades vajadusega puudujäägid likvideerida; arvestades, et lisaks saavad eraturvafirmad pakkuda riikide relvajõududel puuduvaid võimekusi, sageli lühikese etteteatamisajaga ja täiendaval moel; arvestades, et eraturvafirmasid on kasutatud ka poliitilise otstarbekuse tõttu, et vältida sõjaväe kasutamisele seatavaid piiranguid, ja iseäranis selleks, et mitte lasta ennast segada võimalusest, et üldsus ei toeta riigi relvajõudude kasutamist; arvestades, et eraturvafirmade kasutamine välispoliitika tööriistana peab toimuma tegeliku parlamentaarse kontrolli all;
- I. arvestades, et eraturvafirmasid on süüdistatud segatuses mitmetesse inimõiguste rikkumistesse ja inimohvritega lõppenud vahejuhtumitesse; arvestades, et sellised vahejuhtumid on olnud eri aegadel ja eri riikides erinevad ning mõnel juhul küündinud rahvusvahelise humanitaarõiguse tõsiste rikkumiste ja ka sõjakuritegudeeni; arvestades, et mõned sellised juhtumid on kohtusse jõudnud; arvestades, et niisugused juhtumid ja nende läbipaistmatus on olnud tagasilööks rahvusvahelise kogukonna tegevusele kõnealustes riikides ning paljastanud olulised puudused aruandlusmehhanismides, mis on muu hulgas tingitud eeskätt kohalike filiaalide või töövõtjate paljukihihuliste võrgustike loomisest eri riikides ning mille tagajärjeks on mõnel juhul suutmatus tagada vastuvõtjariikide tsiviilelanike elementaarset turvalisust;
- J. arvestades, et EL ja liikmesriigid peaksid edaspidi püüdma selliseid olukordi vältida ja hoiduda selliste jõu ja relvade kasutamist eeldavate sõjaliste operatsioonide allhankest, mille puhul osaletakse vaenutegevuses või ollakse muul viisil seotud sõjapiirkonnas toimuva, õiguspärasest enesekaitsest ulatuslikuma lahingutegevusega; arvestades, et konfliktipiirkondades eraturvafirmadele allhanke korras üle antud operatsioonid ja tegevused peaksid piirduma logistilise toega ja rajatiste kaitsmisega ning eraturvafirmad ei tohiks viibida lahingutegevuse piirkondades; arvestades, et mitte mingil juhul ei saa eraturvafirmade kasutamine asendada riigi relvajõudude sõjaväelasi; arvestades, et kaitsepoliitika rakendamisel tuleks kõige tähtsamaks lugeda selle tagamist, et liikmesriikide relvajõududel oleks nende ülesannete täielikuks täitmiseks piisavalt ressursse, instrumente, teadmisi ja vahendeid ning piisav väljaõpe;
- K. arvestades, et selleks, et riigid saaksid kasutada eraturvafirmade eeliseid, ja selleks, et tagada nende vastutuselevõtmise võimalus, tuleks rahvusvahelisel tasandil luua siduvate reguleerimis- ja järelevalvemehhanismidega õigusraamistik, mille abil nende kasutamist reguleerida ja nende tegevust piisavalt kontrollida; arvestades, et eraturvafirmad on osa oma olemuselt äärmiselt rahvusvahelisest ning valitsuste ja valitsustevaheliste tegutsejatega tihedalt seotud valdkonnast, mistõttu selle reguleerimine nõuab globaalset käsitlust; arvestades, et seda valdkonda reguleerib praegu hulk omavahel seostamata ja eri liikmesriikides äärmiselt erinevaid eeskirju; arvestades, et karistuste puudumisel pakuvad ühtlustamata riiklikud õigusaktid ja mõningate eraturvafirmade vastu võetud eneseregulatsiooni meetmed vähe kaitset kuritarvituste eest ning selline olukord võib oluliselt mõjutada eraturvafirmade tegutsemist mitmepoolsete sekkumiste korral ja konfliktipiirkondades;
- L. arvestades, et eraturvafirmade, sõjaliste erafirmade ja nende teenuste määratlustes ei ole kokku lepitud; arvestades, et ÜRO töörihma ettevalmistatud palgasõdurite konventsiooni eelnõus sätestatud määratluse kohaselt on eraturvafirma äriühing, mis pakub tasu eest füüsiliste ja/või juriidiliste isikute osutatavaid sõjalisi ja/või turvateenuseid; arvestades, et siinses kontekstis määratletakse sõjalisi teenuseid kui niisuguseid sõjalise tegevusega seotud eriteenuseid nagu strateegiline planeerimine, luure, teave, maa-, mere- või õhureke, igasugune (mehitatud või mehitamata) lennutegevus, satelliitseire ja -luure, igasugune sõjalisel otstarbel kasutatav teadmussiire, materiaalne ja tehniline tugi relvajõududele ja muud seonduvad tegevused; arvestades, et turvateenuseid määratletakse järgmiste tegevustena: hoonete, rajatiste, vara ja isikute relvastatud turvamine või kaitse, igat laadi teadmussiire turva- või politseitegevuse otstarbel, andmeturbe meetmete arendamine ja rakendamine ja muud seonduvad tegevused;

Teisipäev, 4. juuli 2017

- M. arvestades, et Montreux' dokument on esimene oluline dokument, milles sätestatakse rahvusvahelise õiguse eraturvafirmade suhtes kohaldamise viisid; arvestades, et eraturvateenuste osutajate rahvusvahelises tegevusjuhendis määratletakse valdkondlikud normid ning see dokument kujuneb üha enam aluseks, mis tagab antud valdkonna ühised alusnormid kogu maailmas; arvestades, et eraturvateenuste osutajate rahvusvahelise tegevusjuhendi järgijate ühenduse ehk rahvusvahelise tegevusjuhendiühenduse (International Code of Conduct for Private Security Providers' Association – ICoCA) eesmärk on edendada, juhtida ja kontrollida eraturvateenuste osutajate rahvusvahelise tegevusjuhendi rakendamist ning soodustada vastutustundlikku turvateenuste osutamist, inimõiguste austamist ning riikliku ja rahvusvahelise õiguse järgimist; arvestades, et ICoCA liikmeks astumine on vabatahtlik ja tasuline ning kõrge liikmemaks ei võimalda kõigil eraturvafirmadel selle liikmeks saada;
- N. arvestades, et töö eraturvafirmade tegevuse reguleerimiseks toimub paljude rahvusvaheliste foorumite, sealhulgas rahvusvahelise tegevusjuhendiühenduse töörühma ning Montreux' dokumendi foorumi raames, kus EL valiti tähtajatu valitsustevahelise töörühma, nn eesistuja toetajate rühma liikmeks, milline rühm peaks uurima võimalust töötada välja rahvusvaheline reguleeriv raamistik eraõiguslike sõjaliste ja turvafirmade tegevuse reguleerimiseks, jälgimiseks ja järelevalveks;
- O. arvestades, et EL ja 23 liikmesriiki on ühinenud Montreux' dokumendiga, ning EL on rahvusvahelise tegevusjuhendiühenduse töörühma liige; arvestades, et EL aitab Inimõiguste Nõukogu kontekstis kaasa rahvusvahelise reguleeriva raamistiku võimalikule väljatöötamisele; arvestades, et ELil on väga tähtis osa mitmesuguste sõjaliste ja turvateenuste osutamise ja ekspordi riikliku ja piirkondliku kontrollimise edendamisel;
- P. arvestades, et ehkki Euroopa päritolu ja/või ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika või ELi delegatsioonide missioonidel ja operatsioonidel osalevate eraturvafirmade arv on suur, puudub Euroopa Liidul oma õigusraamistik; arvestades, et kehtivad õigusraamistikud on pea eranditult loodud Ameerika eeskujul põhjal ja kehtestatud Iraagi sõja ajal lahingumissioonidel osalevate sõjaliste ettevõtete huvides; arvestades, et need näited ei sobi ei Euroopa eraturvafirmade formaadi ega missioonidega;
- Q. arvestades, et väga oluline on seada prioriteediks õiguskaitseasutuste ja eraturvafirmade vahelist vastastikust mõju, koostööd ja abistamist reguleerivate selgete eeskirjade koostamine;
- R. arvestades, et eraturvafirmadel võiks koostöös ametiasutustega ja nende järelevalve all olla kaalukam osa võitluses piraatluse vastu ja meresõiduohutuse parandamisel, koeri kasutatavatel missioonidel, küberkaitses, turvavahendite teadus- ja arendustegevuses, segaseiremissioonidel ning koolitustegevuses; arvestades, et relvastatud eraturvafirmade kasutamine on merendusvaldkonnas tekitanud spetsiifilisi probleeme ning põhjustanud arvukalt inimeste hukkamise ja diplomaatiliste tülidega lõppenud vahejuhtumeid;

### ***Eraturvafirmade kasutamine sõjajõudude toetamiseks välisriikides***

1. märgib, et eraturvafirmadel on tähtis funktsioon riiklike tsiviil- ja sõjaväeasutuste abistamisel, kus nad täidavad võimekuslüngad, mida põhjustab üha kasvav vajadus kasutada sõjajõude välisriikides, ning kui olud lubavad, võivad nad teinekord ka lühikese etteteatamisajaga tegevusse astuda; rõhutab, et erakorralistel juhtudel täidavad eraturvafirmad tekkinud võimekuslüngad, kuid liikmesriigid peaksid siiski püüdma selleks kasutada eeskätt riiklikke relva- ja politseijõudusid; toonitab, et eraturvafirmasid kasutatakse nende riikide välispoliitika elluviimise vahendina;
2. toonitab, et eraturvafirmad peavad vastuvõtvates riikides ning eeskätt oluliselt erineva kultuuri ja religiooniga riikides tegutsedes pöörama tähelepanu kohalikele tavadele ja harjumustele, et mitte ohustada oma missiooni tulemuslikkust ega võõrduda kohalikust elanikkonnast;
3. märgib, et riiklike relvajõududega võrreldes võivad eraturvafirmad, eriti kui nad paiknevad asukohariikides, tunda kohalikke olusid ja olla tihti peale ka odavamad, kuid tuleb tagada, et seda ei saavutataks kvaliteedi arvel; rõhutab seejuures, et kohalike eraturvafirmade teenuste kasutamine nõrkades riikides ja kriisiohtlikes piirkondades võib kahjustada ELi välispoliitika eesmarke, kui see tugevdab teatavaid kohalikke relvarühmitusi, kes võivad konflikti sekkuda; märgib, et tähtis on õiguslikult selgelt eristada eraturvafirmade ning vahetult sõjategevuses osalevate eraviisiliste osapoolte tegevust;

**Teisipäev, 4. juuli 2017**

4. rõhutab, et eraturvafirmadelt ei tohi tellida selliseid teenuseid, mis nõuavad jõu kasutamist ja/või aktiivset osalemist vaenutegevuses, kui see ei toimu enesekaitseks, ning et eraturvafirmadel ei tohiks mitte mingil juhul olla lubatud ülekuulamistest osa võtta või neid läbi viia; rõhutab, et ELi kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas tuleks esmatähtsaks lugeda riiklike relvajõudude tugevdamist, kellele eraturvafirmad võivad olla ainult täienduseks, ilma et neil oleks mingit õigust teha strateegilisi otsuseid; tõstab esile asjaolu, et igasugune eraturvafirmade osalemine sõjalistes operatsioonides peab olema põhjendatud selgelt määratletud eesmärkidega, mida saab mõõdetavate näitajate põhjal kontrollida, sellel peab olema üksikasjalik eelarve ja kindel algus- ja lõppkuupäev ning see peab toimuma range eetikakoodeksi alusel; juhhib tähelepanu sellele, et relvajõudude ja turvaüksuste tegevus välisriikides on väga väärtuslik rahu tagamisel ja konfliktide ennetamisel ning samuti sellele järgneva sotsiaalse ülesehitamise ja rahvusliku leppimise jaoks;

5. rõhutab, et eraturvafirmade kasutamise kulutõhususe põhimõte toob peamiselt lühiajalist kasu, eriti kui ei arvestata mitmete sotsiaal-majanduslike muutujatega, mistõttu see ei peaks seetõttu muutuma julgeolekuküsimuste puhul peamiseks kriteeriumiks; tuleb meelde, et vastutuse ja järelevalve mehhanismid on väga olulised, kui tahetakse seaduslikkust tagada ning eraturvafirmade kasulikkust potentsiaali täielikult realiseerida;

6. rõhutab, kui tähtis on liikmesriikide parlamentaarne järelevalve eraturvafirmade riikliku kasutamise üle;

***Eraturvafirmade kasutamine Euroopa Liidu poolt***

7. märgib, et EL kasutab välisriikides eraturvafirmasid oma delegatsioonide ja töötajate turvamiseks ning oma ühise julgeoleku ja kaitsepoliitika tsiviil- ja sõjaliste missioonide toetamiseks; märgib, et seetõttu mõjutab nende kasutamine vahetult ELi mainet ja kuvandit kolmandate osapoolte silmis, mis teeb neist ELi kohalolu tähtsad komponendid ja mõjutab seda, kuivõrd ELi usaldatakse; nõuab, et komisjon ja nõukogu koostaksid ülevaate selle kohta, kus, millal ja millisel otstarbel on eraturvafirmasid ELi missioonide toetamiseks kasutatud; leiab, et oleks loogiline, kui EL eelistaks oma delegatsioonide julgeolekuga seotud pakkumiskutsetes tegelikult Euroopas asuvaid eraturvafirmasid, kes järgivad Euroopa õigusraamistikku ja maksavad ELis kehtivaid makse;

8. rõhutab aga, et eelkõige konfliktiohtlikes piirkondades võib eraturvafirmade kasutamisega kaasneda ELi ja eelkõige tema õiguspärasuse seisukohalt negatiivne kõrvalmõju, kui ELi juhuslikult seostatakse konfliktipiirkonna relvarühmitustega, ning relvaintsidentide korral võimendub see mõju veelgi, samuti võib selline mõju kohalikke osapooli tahtmatult tugevdades ohustada desarmeerimist, demobiliseerimist ja taasintegreerimist ning julgeolekusektori reformimist; toob eelkõige esile ohtusid tulenevalt kontrollimatust alltöövõtust, kui näiteks palgatakse kohalikke eraturvafirmasid;

9. juhhib tähelepanu erinevatele tõsistele õiguslikele ja poliitilistele probleemidele seoses sõjaliste ja julgeolekuteenuste praeguste allhanketavadega, eelkõige teenuste ostmisega kohalike ettevõtjatelt kolmandates riikides; on veendunud, et liikmesriigid, Euroopa välisteenistus ja komisjon peaksid jõudma kokkuleppele, järgima NATO eeskujut ja sõlmima lepinguid ainult ELi liikmesriikides asuvate eraturvafirmadega;

10. soovib seetõttu, et komisjon koostaks sõja- ja julgeolekuvaldkonna teenuseosutajate palkamise, kasutamise ja haldamise jaoks ühtsed eraturvafirmade palkamist käsitlevad suunised, milles selgelt näidatakse, millistele nõuetele peavad eraturvafirmad ELi lepingute saamiseks vastama, ning see peaks asendama praeguse käsitluste paljususe; nõuab tungivalt, et komisjon ja Euroopa välisteenistus kasutaksid ühesuguseid suuniseid sõja- ja julgeolekuvaldkonna töövõtjate palkamisel, kasutamisel ja haldamisel kõigis välistegevustes, missioonidel ja operatsioonidel, ELi delegatsioonide tarbeks kõigis riikides ja piirkondades ning läbivaadatud sõjaliste kaupade Euroopa Liidu ühise nimekirja kõigi teenuste jaoks; on seisukohal, et need suunised peaksid põhinema eraturvafirmade tegevuse ja haldamise parimatel rahvusvahelistel tavadel, eeskätt Montreux' dokumendil ja eraturvateenuste osutajate rahvusvahelisel tegevusjuhendil, ning neis tuleks arvestada, et keerulises kriisijärgses olukorras tuleb kohalikke eraturvafirmasid valida äärmiselt hoolikalt; nõuab, et komisjon ja Euroopa välisteenistus kasutaksid üksnes eraturvateenuste osutajate rahvusvahelise tegevusjuhendi kohaselt sertifitseeritud teenusepakkujaid, nagu seda juba teeb ÜRO, kelle jaoks nimetatud tegevusjuhend on kohustuslik; juhhib tähelepanu USA ametiasutuste käsitlusele, mille kohaselt on igale üksikule lepingule kehtestatud täpsed normid ja nõuded, ning kutsub ELi üles seda eeskujut järgima; toonitab, et eraturvafirmadega sõlmitavad lepingud peaksid muu hulgas sisaldama sätteid litsentside ja lubade omamise, töötajate ja vara käsitlevate andmete, koolituse, relvade seadusliku omandamise ja kasutamise ning firma sisestruktuuri kohta;

Teisipäev, 4. juuli 2017

11. nõuab, et ELi rahastatud objektidel ja ELi delegatsioonides oleks kohal mõne ELi turvafirma ELi julgeolekuinspektor, kelle ülesanne oleks tagada osutatavate turvateenuste kvaliteet, kontrollida ja koolitada kohapeal palgatud turvatöötajaid, luua ja pidada häid suhteid kohalike julgeolekujõududega, koostada riskihinnanguid ja olla julgeolekuküsimustes delegatsiooni jaoks esimene kontaktpunkt;

12. soovib komisjonil koostada avatud nimekirja töövõtjatest, kes vastavad ELi normidele sellistes küsimustes nagu karistusregistri kannete puudumine, finants- ja majandussuutlikkus, litsentside ja lubade olemasolu ning töötajate kontrollimine; märgib, et ELis eraturvafirmadele kehtestatud normid on väga erinevad, ning on veendunud, et liikmesriigid peaksid püüdma norme ühtlustada; on seisukohal, et kõnealust nimekirja tuleks ajakohastada vähemalt kord kahe aasta jooksul;

13. rõhutab, et juhul kui EL kasutab eraturvafirmasid kolmandas riigis, millega ta on sõlminud vägede staatuse lepingu, tuleb sellises lepingus alati ära näidata palgatud eraturvafirmad ning konkreetselt selgitada, et asjaomased firmad on vastutavad ELi õiguse alusel;

14. rõhutab, et ELi kontseptsiooni töövõtjatega seotud abi kohta tuleks tugevdada ja see tuleks muuta liikmesriikide ja ELi institutsioonide jaoks siduvaks; on veendunud, et eelkõige tuleks selles täpsustada lepingutesse lisatavad rangemad normid, näiteks Ameerika Ühendriikide standardite alusel, ning lisada nõue, et konfliktipiirkondades ei tohiks palgata ega alltöövõtjana kasutada ühtegi kohalikku eraturvafirmat; rõhutab, et rahvusvahelistel eraturvafirmadel peaks olema võimalik palgata kohalikke töötajaid, kuid seda vaid üksikisikutena ja ilma vahendajateta, et tagada mõjus kontroll ja mitte lasta konfliktipiirkondades kujuneda kohalikul turvasektoril;

### ***Eraturvafirmade tegevuse reguleerimine***

15. soovib komisjonil koostada roheline raamat eesmärgiga kaasata kõik era- ja avalike turvateenuste sektori sidusrühmad laialdaselt konsultatsiooni ja arutelluse selliste menetluste üle, mille abil tuvastada tõhusama vahetu koostöö võimalused ning sätestada põhilised tegevuseeskirjad ja head tavad; soovib luua sektoripõhised ELi kvaliteedinormid; soovib seetõttu enne eraturvafirmade tegevuse mõjusat reguleerimist jõuda selgusele eraturvafirma mõiste osas, kuna sellise mõiste puudumine võib tekitada õiguslünki;

16. on veendunud, et EL peaks kõigepealt täpselt määratlema asjaomased sõjalised ja turvateenused; nõuab sellega seoses tungivalt, et nõukogu lisaks viivitamatult eraturvafirmade sõjalised ja turvateenused sõjaliste kaupade ühisesse Euroopa Liidu nimekirja;

17. nõuab tungivalt, et komisjon töötaks välja tulemusliku ELi reguleerimismudeli, mis võimaldaks:

- vastava direktiiviga ühtlustada liikmesriikide vahelised õiguslikud erinevused;
- ümber hinnata ja seega ka uuesti määratleda nüüdisaegsed avaliku ja erasektori koostöö strateegiad;
- kaardistada ühe või mitme lõppkasutusega ettevõtted;
- tuvastada eraõiguslike sõjaliste ja turvafirmade täpse olemuse ja rolli;
- kehtestada ELis või välisriikides tegutsevatele eraturvateenuste osutajatele ranged normid, kaasa arvatud töötajate nõuetekohane julgeolekualane kontroll ja õiglane tasustamine;
- tagada eraturvafirmade toime pandud nõuete või seaduste rikkumisest teatamine ning muuta võimalikuks nende vastutuselevõtmine välisriikides tegutsemise ajal toime pandud rikkumiste, sealhulgas inimõiguste rikkumiste eest;
- loimida mudelisse merendusvaldkond, võttes seejuures arvesse Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) juhtrolli;

18. märgib, et uued ülemaailmsed reguleerivad raamistikud, näiteks Montreux' dokument, eraturvateenuste osutajate rahvusvaheline tegevusjuhend ja teised ÜRO raamistikus tehtud reguleerivad algatused näitavad selget edasiminekut, võrreldes vaid kümne aasta taguse reguleerimatussega;

**Teisipäev, 4. juuli 2017**

19. tunnustab ka seda, mida paljud ELi liikmesriigid on, pärast heade tavade sätestamist Montreux' dokumendis, ära teinud eraturvafirmade tegevuse tulemuslikuks riiklikuks reguleerimiseks;

20. märgib siiski, et eraturvafirmade tulemuslikkuse hindamist takistab asjaolu, et puudub järjepidev aruandlus nende kasutamise kohta ELi institutsioonide ja liikmesriikide valitsuste poolt; õhutab liikmesriike ja ELi institutsioone esitama sellist teavet järjepidevamalt ja läbipaistvalt, et võimaldada vastavatel eelarveasutustel ja sõltumatutel audiitoritel eraturvafirmade kasutamist nõuetekohaselt hinnata; soovib, et parlamendid ja vabaihendused peaksid aktiivselt osalema vajalikes hindamisprotsessides, mis on selle valdkonna reguleerimise ja järelvalve jaoks väga olulised;

21. soovib komisjonil ja nõukogul luua õigusraamistik, mis kohustaks riiklike õigusaktidega kontrollima sõjaliste ja turvateenuste ekspordi, ning anda relvastusalast ekspordi käsitlevas ELi aastaaruandes aru liikmesriikide antud sõjaliste ja turvateenuste ekspordilitsentsidest, et suurendada avalikku läbipaistvust ja vastutust;

22. rõhutab, et eraturvafirmade rahvusvaheline iseloom ning eelkõige nende tegevus maailma kriisipiirkondades võib mõnikord, eriti nõrga kohaliku õigusstruktuuri tingimustes, põhjustada pädevuslünki, mis võivad raskendada ettevõtete ja nende töötajate vastutuselevõtmist nende tegude eest; märgib, et tihtipeale ei laiene eraturvafirmade riiklik reguleerimine välisriikide territooriumile; juhib tähelepanu asjaolule, et eraturvafirmad peavad alati juhinduma seadustest ning alluma nii asukohaliikmesriigi kui ka lepingut sõlmiva liikmesriigi järelvalvele; märgib, et ohutsoonis tekkida võivate, eraturvafirmasid ja ELi teenistujaid puudutavate vaidluste või vahejuhtumite puhul esineb tihtipeale õiguslik vaakum; soovib seepärast kehtestada ELi töötajate kaitseks eraturvafirmasid kasutavatele ELi institutsioonidele ühtsed ja selged eeskirjad, mis loovad selguse vastutuse küsimustes, kuna see aitaks vältida kaitse puudumist ja karistamatust ning arvestada asukohariigi õigusraamistikuga; lisaks nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus, komisjon ja liikmesriigid palkaksid ainult ELis asuvaid eraturvafirmasid ning kohustaksid neid vahetult ise teenuseid osutama ja mitte kasutama sageli ebakindlate kolmandate riikide kohalikke töövõtjaid;

23. nõuab seepärast, et ELi ja liikmesriigid kasutaksid oma staatust Montreux' dokumendi foorumis, et nõuda korrapäraseid ülevaateid selle kohta, kuidas Montreux' dokumendi osapooled täidavad dokumendis esitatud heade tavade soovitusi; kutsub liikmesriike, kes ei ole veel Montreux' dokumendiga ühinenud, seda viivitamata tegema; õhutab liikmesriike jagama parimaid tavasid;

24. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid avaldaksid survet rahvusvahelise õiguslikult siduva õigusakti koostamiseks, mis läheks Montreux' dokumendist kaugemale, reguleerides eraturvafirmade tegevust ja luues võrdsed konkurentsitingimused, et tagada asukohariikidele õigus eraturvafirmade tegevust reguleerida ning võimaldada lepinguosalistel riikidel kaitsta inimõigusi ja vältida korruptsiooni; rõhutab, et selline raamistik peab hõlmama hoiatavaid karistusi rikkumiste eest, rikkujate vastutusele võtmist ja ohvrite tegelikku juurdepääsu õiguskaitsele, samuti loa- ja järelvalvesüsteemi, millega kohustatakse kõiki eraturvafirmasid korraldama sõltumatuid auditeid ning nende töötajaid osalema kohustuslikel inimõiguslastel koolitustel;

25. nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, liikmesriigid, Euroopa välisteenistus ja komisjon toetaksid jõuliselt sellise rahvusvahelise konventsiooni koostamist, mille eesmärk oleks luua rahvusvaheline õiguskord eraturvafirmade osutatavate asjaomaste teenuste reguleerimiseks;

26. avaldab tunnustust Rahvusvahelisele Mereorganisatsioonile (IMO) tema suuniste eest eraõiguslike relvastatud kaitsemeeskondade kasutamise kohta; soovib komisjonil ja liikmesriikidel jätkata IMOga koostööd nimetatud suuniste kohaldamiseks kogu maailmas;

27. rõhutab, et üks kõige tõhusamaid eraturvafirmade mõjutamise viise on mõjutamine riigihankeotsuste kaudu; rõhutab seepärast, kui tähtis on teha eraturvafirmadega lepingute sõlmimise tingimuseks parimate tavade (nt läbipaistvus) ülevõtmine ja nende ühinemine eraturvateenuste osutajate rahvusvahelise tegevusjuhendiga, mida mõned liikmesriigid on juba rakendanud; märgib seejuures vajadust tõhustada eraturvateenuste osutajate rahvusvahelise tegevusjuhendi järgimise mehhanismi ja tagada selle täielik sõltumatus – ainult nii saab see kujuneda usutavaks stiimuliks; märgib, et liikmesriikidest on ainult Rootsi ja Ühendkuningriik eraturvateenuste osutajate rahvusvahelise tegevusjuhendiga ühinenud, ning on veendunud, et EL peaks püüdma panna ka teisi liikmesriike sellega kiiresti ühinema;

Teisipäev, 4. juuli 2017

28. märgib, et eraturvafirmadel peaks olema vastutuskindlustus, kuna see muudaks turvateenuste turu stabiilsemaks ja usaldusväärsemaks ning tooks turule ka väiksemad ja keskmise suurusega eraturvafirmad;
29. rõhutab, et eraturvafirmadega lepingute sõlmimisel tuleks arvesse võtta ja hinnata mitte niivõrd sellega sarnase lepingu käivet, vaid pigem firmade kogemusi ja vaenulikus keskkonnas töötatud aega;
30. juhib tähelepanu asjaolule, et eraturvafirmad tegelevad lisaks julgeolekuteenuste pakkumisele ka luuretegevusega, mida tuleks selle võimalike mõjude tõttu tõhusalt reguleerida ja kontrollida;
31. märgib, et ELil ja selle liikmesriikidel on maailma turvateenuste sektoris märkimisväärne mõju tänu sellele, et paljude oluliste osalejate peakorterid asuvad ELis; peab seetõttu eriti oluliseks sõjaliste kaupade ühise Euroopa Liidu nimekirja eelseisvat läbivaatamist, mis võimaldab lisada sinna eraturvafirmade teatavad teenused, mille tulemusena kohaldataks nende firmade välisriikides toimuva tegevuse suhtes ekspordieeskirju ja põhistandardeid;

o

o o

32. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogule, nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning liikmesriikide parlamentidele.
-